

KANDIDATNUMMER 3140

Sidetall 1 av 5

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet '*sapmi*' har to betydninger. Den første betydningen er geografiske territorier, der samene har bodd. Den andre betydningen er folkegruppen *sami*.

2. Hva er Nordkalotten?

Det er et område, hvor samene bor. Det er nordligste deler av Norge, Sverige, Finland og Kolahalvøya i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Noen baserer identiteten sin på genetisk tre, noen på språket, noen på personlige ønsker eller på litt av hvert.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

I gamle dager bodde samer i grupper - *siidaer*. Flere *siidaer* dannet *siida*-systemet.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene bodde spredt, så når kolonisering kom, klarte de ikke å forstærke seg.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornuftspolitikk overfor samene ble praktisert.

1) Elever fikk ikke samisk som undervisningsspråk på skolen. 2) Ford ble rolt til norske statsborgere som kan lese og skrive norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a står det at myndighetene i Norge skal legge til rette at samene kan praktisere sin kultur, språk og tradisjoner.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd skal hjelpe til samarbeid mellom alle samene.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var en sjaman i gamle samisk religion. Han var plassert mellom guder og mennesker. Han var helbreder, sosialarbeider og kunne se fremtiden.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en prest som gikk kraftig i mot ^{den} sjamanistiske religionen.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Forfatteren Meg Jay er bekymret fordi dagens unge roter bort sine tjueårene ved å tro at de har hele verdens tid.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Kidults/Twixters er en gruppe av unge mennesker, som vet ikke hva de skal gjøre eller bo eller hvem de skal leve med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Gunn Helen Øye kaller unge i dag "fordi-generasjonen" fordi de unge bare gjør det som kan skrives i CV.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan kom tilbake til studiene fordi han

innaså rettighet av utdanningen.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er en periode i livet når man tror at man kan få til hva som helst.

2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet er tjueårene.

3. På midten av 2000-tallet oppsto begrepet som kidults og twixters.

4. Økte valgmuligheter gir økt ansvar for eget liv.

5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det mindre som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.

B. Det er foreldrene som hjelper dem.

2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.

B. I noen samfunnsgrupper er riktig dyktighet/vise hvor god du er.

3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.

B. De blir bekymret når de blir usikre, når de ikke ^{klarer} å ta valg.

4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.

B. Gunn Helen Øye hevder at skylden ikke ligger hos ungene at det forventes så mye fra dem.

5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.

B. Junaid Khan har begynt å studere igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge har utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide seg om mennesker som aldri tidligere opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandelt moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva skal livet by på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston hadde ment
 å leve om alt dette, hvis hun hadde levd.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet
 når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store
 forventninger til hvordan livet skal bli.
 (så) De unge har ofte forventninger til hvordan livet skal bli, så
 mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de
 (derfor) kommer i trettiårene.
 (for) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de
 kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger
 til hvordan livet skal bli.
 (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan
 livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens
 tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 De unge har ofte store forventninger til hvordan
 livet skal bli. Derfor mange av dagens tjueåringer
 kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

→ *

se side 2

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er satt opp ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende oppfatthet av sunnhet og helse. flere flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere velger å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner oss helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, trygge verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å bruke maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere andre abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene sine bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk etter nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link til bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Oppgave E. *

(fordi) Mange av dagens tjuåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

(så) De unge har ofte forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor mange av dagens tjuåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(for) Mange av dagens tjuåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjuåringar bli skuffet når de kommer i trettiårene.

Do not write
in this space

"Det vidunderlige" i Et dukkehjem

På 1800-tallet forandret kvinnerollen drastisk. Voksende byer og industrialisering fikk flere mennesker til å flytte fra små steder inn til byene. Mann ble ansvarlig for inntekter, og kvinner ble hjemme og passet på barna sine. Det var ^{bare} noen år siden jøkket kvinne ved siden av sin mann og dette ansvaret sammen. Industrialiseringen stengte kvinnen hjemme. Dette gikk ikke uten konsekvenser. Noen kvinner og menn var i mot det.

Rundt samme omstendigheter skrev Henrik Ibsen et teaterstykke "Et dukkehjem". Hans hovedkarakter Nora beskrives som en hjemmestående kvinne. Hun passer på barna sine og dekorerer hjem. Ut fra samtalen mellom henne og hennes mann Thorvald, kan hun sammenlignes med en dukke, enbjørn eller en dekorasjon.

Kan vi bli en dekorasjon? Nei, vi har et hjerte, ønsker og drømmer. Videre i stykket får vi vite at Nora ikke er så svak eller en kvinne uten mening. Når Thorvald blir syk, låner hun penger fra en venn. Her gjør hun en tabbe. Det var far som skulle skrive under lånet, ^{men} ^{hennes} far døde. Da Nora bestemte seg at hennes mann, hennes kjærlighet var viktigere enn det underskriftet.

Kan vi dømme henne?
Jeg klarer ikke. Har vi gjort det samme?

Do not write
in this space

Jeg vet at jeg har gjort. Men igjen... jeg er en kvinne.

Nora håper å få forståelse fra Thorvald. Han kjenner jo henne. De har tre vidunderlige barn sammen. "Det vidunderlige" må fortsette videre. Det felleskapet som dannes i ekteskap må være viktigere enn et fast underskrift. Nora tror og håper. Bli det som hun håper? Trist, men nei. Thorvald blir rasende og begynner å skrike på henne. Han refuserer til sitt arbeid og posisjon. Han mener at hun har ødelagt alt. Det er forståelig. Thorvald kommer opp i karrieren sin nå, og etter mange år med sykdom, klarer han å ta styring på sitt liv. Men er dette viktigere enn det hva de har sammen? Det hva Nora forventer er det vidunderlige fra Thorvald. Og det er hans forståelse. Hun ønsker at han skal slutte å se på henne som et barn eller ^{som} en dukke. Hun drømmer om at Thorvald skal klare for første gang i hennes liv å ta henne på alvor. Hennes drømmer som satte i flere år blir kruset. Hun forlater ~~gjør~~ hjemme sitt. Hun må ha tid til å bli for å kunne lage ^{det} nye "vidunderlige".

Når Ibsen skriver dette stykket, var det 1800-tallet. Det var modig å la Nora gå. Selv om historiske undersøkelser viser at det var Ibsens hustru Suzanne som insisterte på å la Nora gå. Hun ville vise

Do not write
in this space

det eksisterende styrket i kvinner.
Har noe forandret seg siden?
Ja. Vi, kvinner, har det bedre. Norge
er et eksepsjonelt sterkt land når det
kommer til kvinneverdigheter.
Men i 2000-tallet er individet som er
i fokus. Hvert enkelt mennesket prøver
å vise seg selv, forrente mye fra seg
selv og fra de andre. Med så mye fokus
på seg selv savner vi fellesskap, aksept og
forståelse, - "det vidunderlige".